

הרעיון היהודי

משיעורי הרב יהודה קרויזר שליט"א
בהוצאת ישיבת "הרעיון היהודי" רח' שמריה 11
ת.ד. 61379 ירושלים טלפון: 02-5823540

גליון
מס' 9

עליה להר הבית

מצות עשה ליראה מן המקדש¹ שנאמר "ומקדשי תיראו"² מצוה זו נוהגת גם בזמן החורבן. "אף על פי שהמקדש היום חרב בעוונותינו, חייב אדם במוראו כמו שהיה נוהג בו בבנינו"³.

דין זה למדו רבותינו מהפסוק "את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו אני ה'⁴.
מה שמירה האמורה בשבת לעולם אף מורא האמור במקדש לעולם⁵.
ומהפסוק "והשימותי את מקדשיכם"⁶, קדושתן אף כשהן שוממין⁷.

וכן אמר רב בבי אמר רבי יהושע בן לוי: כל הרוקק בהר הבית בזמן הזה כאילו רוקק בבת עינו⁸ שנאמר "והיו עיני וליבי שם כל הימים"⁹.

מצות היראה מן המקדש נוהגת בכל הר הבית, דין זה נלמד מדברי הגמרא במסכת יבמות: ואיזו היא מורא מקדש, לא יכנס אדם בהר הבית במקלו, במנעלו, בפונדתו, ובאבק שעל גבי רגליו ולא יעשנו קפנדריא¹⁰.
וכן פסק הרמב"ם: מצות עשה ליראה מן המקדש... ואיזו היא יראתו, לא יכנס אדם להר הבית במקלו...

¹ רמב"ם בית הבחירה פ"ז ה"א

² ויקרא יט ל.

³ רמב"ם בה"ב פ"ז ה"ז.

⁴ ויקרא יט ל.

⁵ יבמות ו:

⁶ ויקרא כו לא.

⁷ מגילה כח.

⁸ ברכות סב:

⁹ מלכים א ט ג.

¹⁰ יבמות ו:

קיצור הלכות הכניסה להר הבית לאזורים המותרים בכניסה לטמאי מת

מטרת הכניסה

- א. כניסה להר הבית מותרת רק לצורך מצוה כגון תפילה¹¹.
- ב. אין להכנס להר הבית לצורך קצור דרך. הנכנס להתפלל יש אומרים שרשאי לצאת דרך שער אחר ויש אומרים שחייב לצאת דרך שער אחר¹².

כיצד נכנסים

- ג. לא נועלים נעלי עור, נעלים מחומר אחר מותר לנעול¹³.
- ד. מי שנכנס יחף, רגליו צריכות להיות נקיות ללא אבק¹⁴.
- ה. אין להכנס עם מקל ביד. אדם שלא יכול ללכת ללא עזרת מקל יכול להכנס להר הבית במקלו¹⁵.
- ו. לא יכנס אדם להר הבית כשהוא לבוש בגופיה בלבד¹⁶.
- ז. לא נכנסים עם ארנק גלוי. ארנק הנמצא בכיס הבגד מותר להכניסו¹⁷.
- ח. אסור לירוק, ואם נזדמן לו רוק מבליעו בבגדו¹⁸.
- ט. כשנכנסים להר הבית פונים תחילה לצד ימין, חוץ מהאבל הפונה לשמאל¹⁹.

הטמאים האסורים בכניסה להר הבית

- י. הכניסה להר הבית אסורה עד לטהרה ל: זב²⁰, זבה²¹, נדה²², יולדת²³, בעל קרי, בכלל זה אדם ששמש עם אשתו²⁴, אשה ששמשה עם בעלה²⁵.

¹¹ רמב"ם בה"ב ז, ב, פהמי"ש לרמב"ם ברכות ט, ה.

¹² רמב"ם שם. שו"ע או"ח קנ"א סעיף ה', משנה ברורה שם סק' כ"א, ערוך השולחן העתיד קדשים יד, ד.

¹³ רמב"ם שם, שו"ע או"ח תרי"ד ס"ב, הרב י.מ. טוקצינסקי עיר הקדש והמקדש חלק ד' פרק ג'.

¹⁴ רמב"ם שם.

¹⁵ רמב"ם שם. גמ' שבת סה: תוס' ד"ה הקטע, שו"ע או"ח ש"א סעיף י"ז.

¹⁶ רמב"ם שם – פרוש אפונדתו – פהמי"ש לרמב"ם ברכות ט, ה.

¹⁷ רמב"ם שם – מעות הצרורין בסדינו, תוס' מסכת בב"מ דף כו. ד"ה "בהר הבית" דוקא בגלוי אסור.

¹⁸ רמב"ם בה"ב ז, ב.

¹⁹ רמב"ם שם פ"ז, ג מסכת מדות פ"ב מ"ב פהמי"ש לרמב"ם שם.

דרכי טהרתם של הטמאים המתירה את כניסתם להר הבית

- יא. זב – שבעה ימים נקיים וטבילה במעין. אדם רגיל לא צריך לחשוש לטומאת זיבה. החושש לטומאת זיבה יעשה שאלת חכם. להגדרת טומאת זיבה עיין בהמשך בחלק העיוני²⁶.
- יב. בעל קרי – טהרתו על ידי טבילה במקוה – גם טבילה ביום הכניסה להר הבית מותרת. רצוי לטבול סמוך לעליה²⁷.
- יג. זבה ונדה – כיום נותנים לכל ראית נדה את דיני הזבה וטהרתה שבעה ימים נקיים וטבילה במקוה²⁸.
- יד. יולדת – אם ילדה זכר מותרת להכנס להר הבית, אחרי טהרה וטבילה כנדה. אם ילדה נקבה מותרת להכנס להר הבית אחרי טהרה וטבילה כנדה, אך לא תטבול לפני שיעברו ארבעה עשר יום מלידתה²⁹.
- טו. אשה טהורה ששמשה עם בעלה אסורה להכנס להר הבית עד שתטבול אחרי שיעברו שבעים ושתיים שעות מזמן התשמיש³⁰.
- טז. נשים פנויות אינן טובלות לטהרה מטומאת נדה ולכן אין להן היתר להכנס להר הבית³¹.

---

²⁰ רמב"ם ביאת מקדש פ"ג ה"ג, זיבה היא יציאת שכבת זרע כתוצאה מחולי פנימי. החושש לזיבה יעשה שאלת חכם.

²¹ רמב"ם מחוסרי כפרה פ"ב ה"א, פיהמ"ש לרמב"ם זבים פ"ב מ"ב.

²² רמב"ם ביאת המקדש פ"ג ה"ג – זבה – ראית דם שלא בזמן נדתה, רמב"ם אסורי ביאה פ"ו א-ג.

²³ רמב"ם ביאת המקדש פ"ג ה"ג.

²⁴ רמב"ם ביאת המקדש פ"ג ה"ג, ובהלכות בית הבחירה פ"ז ה"ט"ו בהבנת הרמב"ם.

²⁵ שו"ע יו"ד סימן קצ"ו סעיף י"א. רמב"ם אבות הטומאות פ"ה ה"ט.

²⁶ רמב"ם מחוסרי כפרה פ"ג ה"א, רמב"ם מקוואות פ"א ה"ה.

²⁷ טבול יום אסור מדרבנן רק בעזרת נשים – רמב"ם בית הבחירה ז, יז, - ביאת המקדש פג, ו. מגן אברהם או"ח תנ"ז ח.

²⁸ רמב"ם אסורי ביאה פ"א א-ד.

²⁹ ויקרא י"ב א-ה, רמב"ם ביאת המקדש פ"ג ו-ז. הכפרה לא מעכבת, מחוסר כפורים אסור רק בעזרת ישראל.

³⁰ שו"ע יו"ד סימן קצ"ו סעיף י"א.

³¹ ריב"ש סימן תכ"ה שלא תקנו טבילה לפנויה כדי שלא יבואו לידי מכשול בהסתלק ממנה אסור נדה החמור.

הטבילה

- יז. הטבילה המתירה להכנס להר הבית היא רק במקוה כשר³².
יח. צריך לטבול את כל הגוף בפעם אחת³³.
יט. אסור לטבול כשיש על הגוף דבר חוצץ³⁴.
כ. בזמן הטבילה אין לעצום את העינים בחוזקה ולא לפותחם יותר מדי, אלא לסגורם ברפיון, וכן את הפה יש לסגור בצורה רפויה³⁵.
כא. אסור להתרחץ מיד אחרי הטבילה, אבל מותר להתרחץ אח"כ בבית³⁶.
כב. הטבילה בשבת מותרת, יש להזהר שלא לבא לידי סחיטה³⁷.

לשאלות וברורים נוספים בנושא הר הבית ניתן לכתוב או להתקשר
לרב יהודה קרויזר שליט"א, ראש ישיבת "הרעיון היהודי".
המעוניינים להפיץ גליון זה או לקבלו באופן קבוע, נא לפנות לטל':

02-5823540

³² שו"ע יו"ד קצ"ח, רמב"ם מקוואות פ"ב.

³³⁻³⁵ שו"ע יו"ד קצ"ח, רמב"ם מקוואות פ"ב.

³⁶ שו"ע יו"ד סימן ר"א סעיף ע"ה ברמ"א, טהרת בת ישראל פרק ז' סי'.

³⁷ שו"ע או"ח סימן שכ"ו סעיף ח' מ"ב שם ס"ק כ"ד.